Hatodik évfolyam. 108-dik szám. Kolozsvártt, 1876 péntek május 12.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Előfizetési díj.

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy óra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetésekné! külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallüschgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapesten: Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Wehsz Mór hirdetések felvételi irod. Budapest szervitatér 5. sz. Braun Béla hirdetményi ügynöksége, Józsefter 10. sz. 1 emelet

Nyilttéri czikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:

Főtér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESEBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

a

„KELET“

politikai és közgazdasági napilap

hatdik évfolyama második évnegyedére.

A „Kelet“ előfizetési ára:

Egészévre . . . 16 frt
Félévre . . . . 8 frt
Negyedévre . . . 4 „
Egy óra . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legczélszerűbben postai utalványnyal alólirt könyvkereskedésébe küldendő.

Nyilcz egyszerre beküldött előfizetés után tisteletpéldánynyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,
a „Kelet“ kiadója.

Az új ülésszak.

Budapest, május 10.

(A A bécsi alkudozások bevégeztével megezdődött a magyar törvényhozás, az 187$ évi országgyülés második és legfontosab ülésszaka. Ennek lesz hivatása az Ausztriával való új kiegyezés fölött döntő itletet mondani, mi azonban csak az ősz ülésszakban történend. Jelenleg még nincsenek készen az ide vágó törvényjavaslatok, még nincsenek megkötve azon új kereskedelmi szerződések, a melyekben a két krmány által megállapitott vámtételek kijezésre jutnak. Ez ügyekről tehát lényegilç most még határozni nem fognak s csak előzetesen kerül az ügy a képviselőhá elé, ama vámpolitikai interpellatiók alkalmából, a melyek szombaton intéztettel a kormányhoz és a melyekre csütörtökönfog a cabinet elnöke felelni.

Naa tehát ma még távol állunk az eldöntésől, az előzetes kérdés is példatlan izgatottagot keltett pártételünkben. Az elégedeenek, nagyobb részt volt balközépi elemek is fiatal képviselők a szabadelvű párt keléből inkább kilépni készek, semhogy akiegyezést csak előzetesen is elfogadjá. Ma azonban ez a kilépés sehogy sincs idokolva; ma még nem a döntő szavazá előtt állunk s az ellenzék teljesen meóvhatná álláspontját ugy is, ha a párt kiélkében marad. Mindenesetre legalább nyolczvanra, talán százra is tehetni azon többséget, mely a kormány csütörtöki válaszát tudomásul veendi. Meglehet azonban, hogy szavazásra sem kerül a dolog, mert a tudomásul vétel ellen a szélső bal sem teend kifogást.

A közgazdasági nagy küzdelem tehát ez uttal csak előre veti árnyékát, de nem döntetik el a nyári ülésszakban, mely az eddigi megállapodások szerint junius 15-én berekesztetik. A delegatió tárgyalásainak nem remélt elhuzódása talán nehány napi késedelmet idézhet elő, de ma még erre sincs kilátás, minthogy a jövő évi közös budget egészen a jelen évinek alapján épült, s igy valószinűleg gyorsan el fog intéztetni. A viták ezuttal főleg a külügyek terén fognak mozogni, mert a hadügyminister igen jelentéktelen uj követeléskke áll elő s nem fog vitákat provokalni.

Időközben a két ház szorgalmasan fog dolgozni s kiegészitendi közigazgatásunk ujjászervezését. Az ide vágó törvényjavaslatok legfontosabbja, a megyék kikerekitése és a kis városok bekebelezéséről szoló javaslat tudvalevőleg már a ház előtt van s juniusig még elintéztetik. A kikerekités igen észszerű és czélirányos módon történik; csak ott radicalis az, a hol leginkább szükségesnek mutatkozott: az erdélyi részekben. Hogy itt a nagy reform mennyire felel meg a magyar államesszme és a jó közigazgatás érdekeinek, azt az erdélyiek itélhetik meg legjobban. A Magyarországban tervezett ujitások azonban igen czélszerűeknek mutatkoznak s különösen kitünő az uj Hajdumegye alakitásának terve, melyben az ország ismét egy életképes, tisztán magyar s vagyoni viszonyainál fogva igen tekintélyes megyét kap. Az eszme annál kitünőbb, mert tiszteletben tartja a történeti reminiscentiákat s az uj alkotása egészen a multban gyökerezik.

A békebirákról szóló javaslat szintén a közigazgatási és igazságügyi reform egyik alkateleme s most fog elintéztetni. A választási lajstromok kiigazitására s az állami tisztviselők fizetésének lefoglalására vonatkozó javaslatok mielőbbi életbeléptetése szintén fölötte kivánatos. Főleg ez utóbbi fog rég érzett hiányt pótolni, mert egy rendkivüli igazságtalan és az államérdekkel is ellenkező viszonyt töröl el s e téren a monarchia két fele közötti különbségnek is vet véget. Hivatalnoki és honvéd tiszti karunk bizonyára kettőzött buzgalommal fog ezután dolgozni s igy szólgálja meg az államnak azon védelmet, melyben részesité őt. Ezen és még nehány más törvényjavaslat tárgyalása azonban annyira kimeritendi a két ház idejét, hogy a büntető törvényjavaslat megvitatását ismét a téli ülésszakra lesz kénytelen halasztani, minthogy a büntetőcodex elvi kérdései nemcsak a jogügyi bizottságban, hanem a házban is igen hosszadalmas vitákra fognak alkalmat nyujtani. Erre azonban idő nem lévén, most csak azon javaslatok tüzetnek ki napi rendre, melyek gyors letárgyalása nehézségekbe nem ütköznek.

— **A szabadelvü párt** május 9-ki értekezletén mindenekelőtt elhatároztatott, hogy a napirenden levő tárgy fölötti vita az egyes szónokok neveinek megemlitése nélkül hozható a nyilvánosság elé.

Ezután tárgyalás alá vétetett a bécsi egyezkedés fölötti kormányelnöki előterjesztés.

A kormányelnök hivatkozott arra, hogy a mult alkalommal tisztán előadta a helyzetet s a kormány álláspontját. Most csak egy dolgot akar constatálni, melyet sokan félreértettek. Megmondá már a mult alkalommal, hogy a kormány azt kérdi az értekezlettől, helyesli-e vagy nem, hogy az akkor elő adott alapokon az egyezség megkötésére vállalkozott? Nem teszi ez azt, hogy bárminők legyenek a részletek, az egyezkedés elfogadtassék, de annyit tesz, hogy ha az előadott alapokkal megegyezőknek találtatnak, mintegy moralis kötelességnek tekintsék elfogadását azok, kik a kormány előterjesztését tudomásul veszik.

A szónokok elseje kérdi a ministerelnöktől, tett-e kisérleteket azon irányban, hogy az egyezkedés megkötése kedvezőbb körülmények beálltáig elhalasztassék s hogy az actio szabadsága ne 10 évre, nanem csak rövidebb időre köttessék le. Részéről bizalommal viseltetvén a szabadelvü párt kormánya iránt s meg lévén győződve, hogy az előterjesztett keret aként fog betöltetni, hogy elfogadható legyen, ha kérdéseire megnyugtató választ kap, tudomásul veszi a kormány előterjesztését.

A szónokok másodika hangsulyozta, hogy a kormány előterjesztése folytán majdnem lehetetlen az öszkö beterjesztendő szerződés fölött ma határozott véleményt nyilvánitani. Nem tudjuk pl. azt, mekkorák az iparczikkek fölemelt vámai s mennyivel többet fog Magyarország ezután az osztrák ipar fentartásaért fizetni. Nem tudjuk, „vajjon nem lesznek-e még hátrányosabbak az alapok, melyeken a fogyasztási adók revideáltatni fognak. — A bankkérdésnél is az elvek mikénti kereszülvitele főleg az ismeretlen ügyrendszabályoktól, az igazgatóság befolyásának s a kormány ellenőrzési jogának szabályozásától függ. A dolgok mai állásában tehát bajosan lehetne az elfogadásra erkölcsi kötelezettséget vállalni. Miután azonban a kormány mai nyilatkozatában is azt jelezte, hogy a tudomásul vételnek nem adja azon egyszerű értelmet, melyet az a hazszabályok szerint jelent, kijelenti, hogy a tudomásul vételt nem szavazza meg azon értelemben, hogy az az irányelvek helyeslését jelentse.

A kormányelnök részletesen válaszolván előtte szóló érvelésére, még hat szónok vett részt a vitában, kik közül hárman a kormányi előterjesztés helyeslő tudomásul vételére, a másik három pedig az ellen nyilatkozott.

Még igen sokan lévén szólásra feljegyezve, a vita folytatása s a határozat a május 10-én d. u. 4 órakor tartandó értekezletre halasztatott.

— **Andrássy gróf** május 8-án délután utazott el Berlinbe. E találkozásra vonatkozólag azt jelentik a „P. L.“-nak Pétervárból, hogy Gortschakoff herczeg két kollegájának azon inditványt fogja tenni, hogy Nikita montenegroi fejedelem jutalmaztassék meg korrekt magatartásáért és a békesités körül még ezentul teendő szolgálataiért egy kis területnagyobbitással. Berlinben Andrássy grófot, — mint a „P. Ll.“-nak távirják — császári fogat várta, mely elviszi az osztrák-magyar nagykövetségi palotába; kisérői a „Hotel Royal“-ban fognak lakni. Az osztrák-magyar nagykövetés másnap Bismarck hg ebédeket rendeznek tiszteletére. A bizalmas előértekezlet Bismarck és Andrássy közt 10-én lesz; az első értekezlet pedig csütörtökön, Gortschakoff herczeg megérkezte után. A czár jelenléte az értekezleteket nem fogja késleltetni, mert udvari ünnepély nem lesz, csak családi ebédet és egy dandárgyakorlatot rendeznek, melyre Andrássy gróf is meghivatott. A német udvar lovakat fog rendelkezésére adni.

Magyar lapok szemléje.

A „Kelet Népe“ ugy látja, hogy a fusió egykor döntheteltennek látszott hatalmas épülete sulyos lökések alatt ingadozik és minden rekeszei csikorognak az éles dissonantiáktól. A nem egyenesen félhivatalos kormánypárti lapok mind kellemetlenebbé válnak a kormányra nézve, némelyik már komolyan veszélyeztetve látja a párt együttmaradását a kormánynak magatartása által: általán hevesen kelnek ki azon tan, illetőleg követelmény ellen, hogy mindazok, a kik Tisza Kálmán válaszát Ürményi interpellatiójára tud másul veendik, már előre erkölcsileg kötelezve legyenek annak idején megszavazni a bécsi egyezség alapján kidolgozandó törvényjavaslatokat. Magában véve az, hogy a képviselők előre kötelezzék magukat, hogy hónapok mulva igy vagy ugy fognak szavazni, a parliamentarismus alapfogalmai által kizárt oly követelmény, mely a szabad és komoly tanácskozást, a kölcsönös capacitatiót, a meggyőződés érlelését és szabadságát egyenesen és eleve csupa henye dolognak nyilvánitaná.

A „Nemzeti Hirlap“ azon véleményben van, hogy az, a ki azt hiszi, hogy az uj kiegyezés mellett Magyarország prosperálhat és rendezheti pénzügyeit, az, bármily csekélynek lássa a benne elért eredményeket, jólelkűleg ráadhatja és kétségkivül rá is fogja adni szavazatát. A ki nem, az nem De az igen, vagy nem a kérdésben szükségkép a szabadelvű párthoz tartozás kérdése felett is határoz; azon egyszerű okból, mert e kérdés a szabadelvű párt kitűzött létkérdését foglalja magában. Azért azt kivánja, hogy az elégületlenek gondolják meg jól, mit fognak tenni e kérdésben, mert a pártfegyelem azon doktrinája, mely a kabinet kérdésekben opponálást a többség pártjában való megmaradással összeférhetőnek hirdeti, teremthet nagy, de megbizhatatlan pártot, mely vezérét bármely pillanatban cserben hagyhatja, vagy vezethet a párt fejének személyes diktaturájára, — de szilárd és önérzetes, megbizható és erőt adó többségre, egységes parlamentaris kormányzatra nem. —

Az „Ellenőr“ szerint a terület rendezés által nemzeti szempontból a magyar elem tulnyomóságát jó formán minden kétségen kivül biztosító közigazgatási terület kilencz keletkezik az erdélyi részekben, u. m. Szilágymegye, Kolozsmegye, Torda-Aranyosmegye, Csikmegye, Udvarhelymegye, Alsó-Fehérmegy, Fogarasmegye, Háromszékmegye és Maros-Tordamegye. Nehezebb állása lesz, de szivösság mellett éppen nem kedvezőtlen a magyar elemnek: Szolnok-Dobokamegyében és Hunyadmegyében, hol az oláhság; Brassómegyében és Kis-Küküllőmegyében hol a szászság lesz ellentársa. Nagy-Küküllő és Szebenmegyében [illegible] a szászság lesz a domináló elém; Beszterczenaszódmegyében az oláhok fognak a szászsággal versengeni. Bátran kimondja, hogy a fennforgó viszonyok között a ma adott tényezőkkel számolva gondosabb és czélszerűbb területi felosztást Erdély számára elképzelni tán lehet, de kár nélkül megvalósitani nem. De lesz a mostani rendezéssel is némi kapcsolatos javitásokra is szükség, melyeket az állami organismus összevágó működésének érdeke megkövetel. Csak egyet emlit. Az uj területi rendezés megyei központokká tesz oly városokat, melyek csak az imént vesztették el törvénykezési központiságukat. Ilyen például Szentgyörgy, Sogesvár. Azt gondolja, a kormányzat minden czélszerűségi tekintete az ellen szól, hogy nagy megyék székhelyei törvényszék nélkül maradjanak e székhelyek alá rendelt vidéki városok javára.

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

Jókai „Milton“-jából.

(Folytatás).

9. jel. Flye. Szolgák.

Flye.

Jertek uk ezt az orgonát
Vigyétе innen. Itt most útban áll.
No csak ne félj megfogni hát, nem esz meg!
Hozzá érj a billentyüihez,
Mert tőve van minden csöve s ha elsül,
Olyat ü hogy ijedtedben lehullsz
A becsletesebbik arczpofádra.

(Szolgák félreviszik az orgonát.)

Flye.

Most nnjetek és hozzátok elő
A nagytojáshéjat, a melybe
Az emlrt visszadugják, hogy ha meghalt,
S aztán negint anyjának visszaadják,
A földnr; hogy ha tudja, költse ki.
Talán, a szárnya lesz, repülni fog.
Ne vigrogj te vaksi, te neked
Csak ey dióhéj jut és abban is
Nem lé, te a dió, csak a kukacz.

Szolgák.

(behozz a kopórsót a szt. Mihály lován, letesszik az orgona helyére, a koporsóra irva: Milton Jon.)

Flye.

Most jöjetek velem a ravatalt
Kell összeűtni lenn az udvaron,
Aztán ne ámolyogjatok sokat,
Halott siet, annak nagy utja van,
Nem várhat rájok, ha soká szuszogtok.
Annak, ki legserényebb lesz közöletek
Jutalmul egy fogát kihuzom ingyen.
(mind el balra)
10. jel. Milton (a kert felőli corridorról jön.)
Hová lett nőm, hogy ott hagyott magamra?
Mondá: beteg anyja hivatja rögtön;
Elénekelte szép zsoltáromat;
S aztán elhallgatott. Hiában hittam.
Dalát aztán szépen viszhangozá
Mint égi válasz, itt az orgona.
Leányom játszott rajta? Vajh miért
Szakitád félbe a melodiát?
Itt voltál Bora? Itt vagy? Szólj mi lelt?
Anyád azt mondá, fölkelsz, idejösz.
(a koporsóig jön.)
Hat lépés a tornácztól orgonádig.
Tudom már jól. Sokszor megszámolám
Ujjam hegyével ismerős alakja.
(kezét ráteszi a koporsóra.)
Mi ez? Mi idegen tárgy állt elém?
Sötétség hagyd el arczomat! Mi ez?
Hadd lássak egy pillanatig csupán
(kezével összejárja a koporsót)
Mi itt e bársony? Érczhimzésü csipkék?
Ez itt koporsó! Ez itt szemfedél!
Ez itt leányom a ki halva van,
Oh mily kegyetlen játék ez velem,
Mondá: leányomat találom itt!
Nyissátok föl én nekem e koporsót!
(öklével ráüt.)
Én nem bocsátom őt el egyedül!
Megesküdött, hogy nem hagy el soha,
Hogy engem, a vakot vezetni fog.
Vezessen hát a tulvilágra is.
Temessenek el engem is vele!
(ráborul a koporsóra.)
Ki él még itt (előre tántorog) meghalt-e a világ?
S nem él más benne, csak egy félhalott?

11. jelenés. Milton. Bora.

Lambert. Flye.

Bora. (szobájából gyászöltözetben, fátyolosan)
Lambert (jobbról vért nélkül)
Flye (balról) (elősietnek).
Bora (Miltonhoz rohan.)
Atyám, atyám, kedves jó atyám!
Milton (hévvel átkarolja.)
Leányom! Borám! Hát feltámadás ez!
Te élsz? Ez még nem lesz a tulvilág,
Hisz akkor látnám édes arczodat,
Csókolj meg! Arról érzem meg azt,
Hogy nem vagy szellem. Nem. Szived dobog.
És arczod ég megdermedt arczomon.
Mi itt e tárgy? e szörnyü névtelen tárgy.
A mely elállta utamat? Mi ez?

Flye.

Milton ez egy koporsó. Semmi más.

Milton.

S ki fekszik benne, Flye?

Flye.

Még senki sem.

Milton.

S kire vár?

Flye.

Azt maga se tudja meg.
No hát mi ez? Milton! Bölcs férfiu!
Hát félsz te ettől? Hat szál deszka csak.
Bársonylepel, kiverve érczszegekkel.
Mi hát? Egy szekrény. Egy butordarab.
Apródod olyan ágyban hál, a mit
Mindennap összecsuknak, hát ilyen az!
Két lélekvesztő egymásra boritva.
Milyen nagy tengeren utaznak ezzel!
Különben egy temetkezési eszköz.

Milton.

Hát kit temetnek innen?

Flye.

Senkit. Nincs halott.
Csupán temetkezés van. Nem tudod.
Ma van farsang utolsó napja? Mink
Egy kis látványt, egy kis bohózatot
Csapunk a népnek, a mi kedvesüknek?
Azt mondjuk, hogy Miltont temetjük el
Tudod, csak ugy tréfából, hogy kitünjék,
Milyen nagyon szerettek tégedet?

Milton.

Nem ugy van! Ez egy szörnyü sejtelem,
Mely megvalósul s élő testet öltt!
A népet ellenem felláziták:
S az most „feszitsd meg“-et kiált reám.
S ti e mesét gondoltátok ki, hogy
Meghaltam. Ezzel védtek Golgotámtól!
Próféta vagy. Szem nélkül lát a lelked.

Milton (keserűen).

E nép kivánhatja halálomat.
A melynek én ébresztém életét
A tetszhalálból s melynek létéért
Én lettem tetszhalott! Ez fáj, fáj, fáj!

Lambert.

Nem, Milton. Nem „az“ a nép teszi azt.

Milton.

Lambert, Te itt vagy? Légy üdvöz fiam!
Igaz szó volt az, a mit most kimondál.
Nem az a nép, a melyért küztdtem én.
Ismered! Oh az nagylelkü, dicső volt!
Elmult az, meghalt, miként Spárta népe,
Miként szabad celtái Ossiának.
Mind voltak és elmultak. Nincsenek már.
Ez, a kit elienem uszitanak,
Ez a Phaeákok népe, a helóták!
A nép, ki megtagadta Mózesét.
S helyette a Thammuzt siratja meg!
. . . Miért éltem tul eszményképemet?
(Szünet.)
Mi ez mögöttem? Egy üres koporsó.
A mit temetni viznek, rajt irva áll
Milton neve. Hát Milton egy hazug lett?
Ki még a kriptát is meg tudja csalni.
S meglopja az érzékeny sziveket.
Öknélkül hulló könnyeiktől? Oh nem!
Legyen temetség hát! Igaz temetség!
Sirolják el hát Miltont e napon.
Azt a valódi Miltont, a ki értük élt.
— Nyissátok föl a koporsófödélt.

(Vége köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pentru Şcoală - BCU Cluj-Napoca.

KÜLFÖLD

Kolozsvár, 1876. május 11.

A keleti viszonyok folyton bonyolultabb alakot öltenek. A mult héten Bulgária egyik városában folyt véres verekedés törökök és keresztények között. Május 6-án Salonikiben tört ki nagymérvű zendülés, melynek szomoru lefolyása török hivatalos adatok nyomán következő:

Egy fiatal keresztény parasztleány, ki az izlámra tért át, vasuton Salonichba jött; az indóháznál nehány zapti várta, kik szokás szerint el akarták vezetni a főkormányzó lakására. Itt az amerikai consul felbiztatása folytán összegyült vagy 150 ember, megtámadták a leányt, letépték róla a fátyolt és a köpenyt és erőszakkal elvitték egy keresztény ember házába. A muzulmanok, kik szemtanui voltak ez erőszakos jelenetnek, nagyon el voltak keseredve. A felháborodott tömeg a kormányzó lakása elé jött és azt követelte, hogy a fiatal mohamedan nőt hozzák ide; egyelőre a mecsetbe ment és ott várta be a követelés teljesitését. Hasztalan volt a hatóságok és a tekintélyesb polgárok fáradozása; a tömeg nem akart csillapodni.

Ekkor a főkormányzót arról értesitették, hogy a német és a franczia consul behatoltak az emlitett mecsetbe. Rögtön odament a mecsetbe, hogy a kedélyeket lecsillapitsa. De hasztalan.

A néptömeg látva, hogy a fiatal leányt nem hozzák el, kitépte a rácsozat czölöpjeit és neki ment a consuloknak.

A főkormányzó kétségbeesett kisérleteket tőn a megtámadottak védelmezésére, de hiába: a tömeg agyonverte a két consult. Erre a kikötőben állomásozó hadihajókról és a laktanyától katonaság jött, mely szétüzte a lázongókat.

A főkormányzó aztán intézkedett, csendőröket és katonákat küldött a consulatusok és más magánosok lakásaihoz és a rend helyreállával megkezdte a bűnösök üldözését és elfogatását.

Az eset folytán nehány franczia és német hadihajó küldetett a saloniki tengeröbölbe. Konstantinápolyban mindent elkövetnek, hogy az érdekelt nagyhatalmakat megnyugtassák és kiengeszteljék. A szultán azonnal a hir vétele után első hadsegéde által sajnálatát fejeztette ki a német és franczia nagyköveteknek; komoly vizsgálat lőn kilátásba helyezve s a törökök szigoru megfenyitését igérik. Echref pasa és Vahan effendi rendkivüli biztosokul küldettek a véres tett szinhelyére; a helyőrség is szaporittatott.

A nyugalom különben nemsokára helyreállott s azóta a zavargások nem igen ismétlődtek. Ugy látszik, hogy itt is idegen befolyás működött. Az észak-amerikai consul bevatkozása bőszitette fel a muzulmánokat; a keresztények közt pedig valószinüleg görög emissariusok izgattak. Az esemény magában véve nem igen fontos ugyan; de, mint a török államrend bomlásának egyik tünete, főleg a jelen viszonyok közt, komoly figyelmet érdemel.

Konstantinápolyból ismét cabinet-változást jelentenek. Savfet pasa igazságügyminiszternek, Remal pasa közoktatási miniszternek neveztetett ki. E gyakori változások a kormányban szintén nem igen képesek a ministerium tevékenységének sikerét fokozni.

A szerb miniszterválság véget ért. A Stevcsa-Ristics kormány végre mégis átvette a hatalmat. E cabinet már pénteken megalakult, de tudvalevőleg azonnal vissza is lépett. Okot reá, hir szerint, az adott, hogy a fejedelem az uj kormány kétkulacsos politikáját jóváhagyni nem akarta. „Legyen béke, vagy háboru“ — mondá Milán, mig Ristics azon nézetben volt, hogy Szerbia még nem léphet a tettlegesség terére, hanem istápolnia kell a bosniai lázadást, folytatnia kell a hadi készületeket s általában kettős politikát kell követnie. Erre Milán fejedelem nem akart rállani s az uj kormány már szombaton leköszönt. Azután azonban a nézeteltérést kiegyenliték s félhivatalos hirek szerint a Ristics-kormány semlegességet fog követni s e szellemben intézend legközelebb kőriratot a külhatalmak képviselőihez.

Hir szerint ez az eredmény az orosz főconsulnak köszönhető, ki még pénteken a czár sajátkezű levelét adta át Milánnak, mire a fejedelem Risztícset és társait másnap elbocsátotta. De minthogy más kormányt alakitani nem lehetett s Risztics különben is megnyugtató igéreteket tőn, az uj cabinet ismét kineveztetett. Más kérdés azonban, megtartja-e Risztics igéreteit.

BELFÖLD.

Gynlafehérvárt, 1876 május 9-én.

Igen tisztelt szerkesztő ur!

A gyulafehérvári törvényszéknek meghagyása és az egész enyedi törvszéki területnek beolvasztása városunkban a legnagyobb örömöt okozta.

A városi tanácsház nagy termében közgyülés tartatott, melyen elhatároztatott, hogy a magas kormány ezen bölcs intézkedését egy küldöttség köszönje meg, — egyszersmind kérve Gyulafehérvár varos önállóságának meghagyását, továbbá, hogy Alsó-Fehérmegye székhelye szintén Gyulafehérvárra tétessék által. — Erre nézve egy memorandum terjesztetik fel ugy a ministerium, mint a képviselőházhoz. A szépen kidolgozott memorandum állitólag Dr. Éltes Károly kanonok munkája lenne, ki ugy a városi közügyekben, mint a nevelés, közoktatás és a politika terén is nagyban buzgálkodik. A küldöttség a városi képviselő testülletnek legjelentékenyebb és legbuzgóbb tagjaiból áll u. m. Dr. Éltes Károly kanonok, Elekes Károly ev. ref. esperes, Kohn Eliás takarék pénztári pénztárnok, Jakabffy Albert zálogház tulajdonos, és Coseriu ügyvéd.

Nem tehetem, hogy fel ne emlitsem azokat aületlen mendemondákat, melyek Enyeden keringenek, a gyulafehérvári törvszéknek itteni megtartása felől.

Egyfelől azt mondják, hogy az itteni izraeliták vitték volna ki, felirván Rotschildhoz annak kieszközlése végett, mások meg határozottan beszélik, hogy Fogarassy Mihály ő exja irt volna az utolsó hetekben ő felségének, kinek azután határozott ohajtására következett volna be a törvényszéknek megtartása.

Az általánosan várt országos esőzés beköszöntött, mely ugy a vetések- mint a gyümölcsfák és szőllőkre a legjótékonyabb hatást gyakorolja. A idei termés a legnagyobb bőséggel kecsegtet, ha netalán a bekövetkező dér vagy más elemi csapás által később nem szenvednének. —

Sulpicius.

Bukaresti szemle.

Megirtam önnek, hogy a katonai ministerium nem leend állandó a Dimbovitza partján, mert itt sem szeretik, hogy az alkotmányt a kardok csörtetésével argumentálják. Azt is jeleztem, hogy Gyika Demeter és Boerescu helytelenül jártak el, a midőn Catargit megbuktatták. Ma már a Florescu ministerium is beadta lemondását, de azért a vörőseknek ezuttal sem kedvezett a szerencse, mert Manolachi és Jepureanó, kikre az uj kabinet összeállitása bizatott, szintén fehérpártiak, legalább mindig azokhoz hajoltak inkább, mint a vörösekhez. Hanem most azt is megmondhatom, hogy a vörösek közelebb csusztak a kormányrudhoz s Jepureanu után nincs olyan fehérpárti bojár, a ki még egy conservativ ministeriumot össze birna állitani. Ha Gyika Demeter és Jón Gyika tárczát vállalnak Jepureanu alatt akár Manolachi alatt, ugy még kihuzza magát a sárból a fehérpárt, de ez nem valószinű, mert akkor Gyika D. lett volna az elnök. A vörösek lesik is a prédát, s nem kevés baja leend velök I. Károlynak, mert már is pengetik lapjaikban, hogy az alkotmány felette sok jogot ruházott az uralkodóra. Pedig ezt az alkotmányt ők csinálták, az uj vodát ők hozták be s ime most nekik szoritja tyukszemeiket az alkotmány azon része, a mely az uralkodó jogait és a képviselők választását körülirja. Most már a földbirtokosok, kikből a senatus áll, a zsupán-pánok, a választó kerületeket meg kell semmisiteni, a votu universale-t kell behozni, a voda jogait meg kell nyirbálni, hogy ne válogasson az egyénekben, midőn ministerium alakitásáról leend szóbeszéd. Imé szép beszédek ezek, hanem nem egyhamar lesznek keresztül vive, mert a földbirtokos osztályt sem a gólya költötte, ezek a zsupán-pánok még ha leszavaztatnának is, ismét talpraállnak, mert irtóznak a trón-változtatástól, általános felfegyverzés, általános szavazatjogtól, communismustól és petroleum kormánytól. Azonban a jövő itt még is felette zavaros kinézésű, mert ha Bretiano valaha csakugyan hadügyér, Rosetti Szkárlát pedig pénzügyér lenne, akkor az 1866-iki comedia fogna ismét megujulni. Majd meglátjuk ezt is, ha élünk és Bismarck is ugy akarja, hogy a 10 év óta skártba tett Bretianot előrántsa.

Florescunak a senatus megnyitása alkalmával tartott beszéde, olyan békés hangulatu, szivélyes és előzékeny, hogy az ember alig birná megfejteni ilyen rövid idő utáni bukását, ha nem adna elég magyarázatot azon egyszerű tény, hogy kard van az oldalon, melyet másodszor nem fog olyan olcsó áron leoldani, mint 1866-ban Couza voda elfogatása éjjelén. Igaza van a „Gazetta Trans.“nek, hogy Florescu nem népszerű a vörösek előtt, hiszen, ha a vörösökkel egy követ fúna, I. Károly régesrégen elutazott volna a Dimbovicza mellől a Rajnához. Florescu katona, mivelt uri ember s mint ilyen a rend és béke embere. Ilyen ember itt nem lesz népszerű. Ezért mondja a senatoroknak: „Az unio megerősit“, ez jelszava egy olyan kisded államnak, mint a miénk, de jelentékeny bölcs politikája által. Egyesüljön minden jó és bizonyos vagyok, hogy hazánk a veszélyt elkerüli most is, mint máskor. Programmunk kifelé teljes semlegesség és a portával s a kezes hatalmakkal való viszonyokban tisztelet. Benn a közbéke és a törvények tiszteletе az alkotmány keretén belől s egyuttal tehetségünk szerinti békés előhaladás. Az ilyen ember a vörösek előtt nem lehet népszerű. de ha azt mondotta volna, hogy holnap megyek s elfoglalom Erdélyt, azután Besszarabiát, ott meg sem állok, hanem Bulgáriában csak megmutatom magamat és azonnal ölünkbe hull ez a szép ország; na ekkor népszerű lenne még a vörös atyafiak előtt is . . .

Az annyira feldicsért senatusról is ezeket irja egyik lap: A senatusban gyülölködés, üldözés és zárkozottság uralkodik. Felette rosz jelei egy csoportosulásnak, a mely pártnak neveztetik s a mely párt a szabadság, türelem és igazság nevében szerepel. Szomoru dolog ilyeneket hallani onnan, hol a hazának szinejava együtt van. Óhajtanók tudni, vajjon John Gyika, a legalkotmányosb volt minister helyesli-e, a mik a senatusban szemei előtt történnek? Elég lesz a politikából, még csak azt emlitem meg, hogy milyen jó lelkü (?) levelezői vannak Erdélyből a romániai lapoknak. Az egyik levelező az erdélyi tüzesetekről fölemlitvén ezt irja Brassóból: „Pe la sotele secusecsi isi dau foc secuif in urmarea betiei la cari sunt supusi,“ az az, a székely falvakban a székelyek gyujtogatnak, azon részegeskedés folytán, melybe el vannak merülve. Az oláh falvakban (tartsa ő egeket) magyarázza: „Nálunk a szász-régeni tutajkereskedő társulat a hó 7-ről kelt, s a földmivelési-, ipar- és kereskedelemügyi, valamint a közlekedésügyi magas miniszteriumokhoz a tutajozás fennálló akadályainak megszüntetése végett együttesen beadott kérését a magas kormány méltátos figyelembe venni s a törvényhozás utján teendő intézkedés előtt is, közigazgatási uton indazt megtenni kegyeskedjék, a mi egy nagy ontosságu vállalkozás védelmére szükséges é lehetséges.

Az érdekelt felek hozzánk tett jelentése szerint azonban e kérelmek az előtanulmányok köréből a sovárogva várt elhatározás zaporatába még nem jutottak, mig a lefolyt ősz és év szomoru tapasztalatai az azokban felsorolt méltányos panaszok indokait ujabbakkal szaporitották.

Alázatos tisztelettel alólirt kamarai tagok feladatából f. kötelessége a nagy és kis ipar fejlődésének akadályaira vonatkozó minden méltányos panaszról jelentést tenni azon helyekre, a honnan orvoslást remélhet; itt azonban annál inkább öszátnőzve érzi magét a magas kormány segélyét ismételten kikérni, mert egy oly vállalatról van szó, a mely a melletti, hogy százezereket forgat s több ezer frtnyi adóval járul a közternekhez, egész községeknek adkenyeret, azoknak csaknem egyedüli jövedelmi forrásukat képezi s az ország egyik leghasznosabb, legaktivabb kiviteli kereskedelmi ágát képviseli.

Ez alkalommal sem tudunk nyomasobb érveket hozni fel a fenforgó panaszok méltányossága mellett, mint a melyekkel a magas pénzügyminiszterium küldötte osztályanácsos Dávid Adolf ur még 1871-ben tett jelentésében támogatta a m. kormánytól kért intézkedéseket; s ez okból bátrak vagyunk az emlitett jelentérből a következőket szó szerint idézni:

„A jogi viszonyok Erdélyre nézve legtalálóbban jellemezhetők, ha azt mondom, hogy olyak ott általában nem léteznek.

„A merre nézünk, csupa jogtalanság, a birtokviszonyok legnagyobbára rendetlenek; mindenfelé a tulajdon erőszakos vagy attomos megtámadása, és sehol semmi oltalom

„Az erdő-kárositások ezer esetre jőül, ha néhányat tárgyalnak és a kártevőt kártérítésre itélik is, ugy a végrehajtás rendesen évekig marad el s a makacskodók ellen épen nincs foganatosittatik.

„A törvény által minden egyes esetre szabott birságban a tettes soha sem naraszztaltatik el s igy természetes, hogy ezt előnyösnek tartja, a tulajdont minél gyakrabban megtámadni.

„De az erdőbirtokos tulajdonát nem csak benn az erdőben pusztitják; nem ott lopnak szabadon; nemcsak saját erdeje haszrlatában akadályozzák őt; hanem ha sikerült neki önerdeje termésének egy részével kiszabadni, akkor még utközben is megtámadják és fényes nappal büntetlenül kifoszják. Világos példát erre a Maroson járó tutajok sorsa szolgáltat.

„Görgény és Piski közt 13 malom áll a Maroson. A malomtulajdonosok jogositják minden tutajtábla után, mely a gáton átegy, 2 ½ o. é. kr. vámot venni. Ezt ők odamagyarázzák, hogy a négy táblából összeállott tutajnak csak egyes táblákban szabad a gáton átmennie, s ki egész tutajt akar egyszerre átvezetni, attól a 4 tábla után járó vámot kivül még 2 szál s néha több deszkát követelnek, s azt szükség esetében, ha jó szivvel nem adatik, a tutajos eldöngetése mellett, elszakkal veszik el.

„A gáttulajdonosok vagy bérlők továbbá jászolygátokat készitnek, s oly keménn erősitnek meg, hogy azokat a lemenő tutjos elütni nem képes; a gátok megnyitásáért ismét deszkavámot kell fizetni.

„A hajós-malmok birtokosai csak vizállás mellett épen a tutajutra tolják malmaikat, s szükségszerűleg beljők ütődő tutajok vezetőitől roppant kártérítést követelnek azt rajtuk deszkában vagy más faáruban azonnal meg is veszik.

„Ha valamely tutaj, árvíz vagy más szerencsétlenség folytán elsodortatva, a kmányos nélkül a zátonyon vagy parton megáll, a közel községek lakósai azt fényes nappal megrabolják, a faárukat róla leszedik, a falu hordják; s a birtokost, ha vagyonát a költségek megtérítése árán visszakövteli, a falból kiverik.

(Folyt köv.)

Vogt Károly felolvasásaiból.

Forditotta:

Lakatos József.

(A lég bohóczai, és nagy kártékonyságuk. A hernyójok falánksága, és lábaik alkata. Kerteink ellenei. Az estilepkék és a gyaponczok. A téli törkény és irtása. A fekete-fehér, fekete-sárga és gabona-moly. Vendégek kifelé!)

(Folytatás.)

Az eddig emlitett pillangókkal azonban koránt sincs ellenségeink sora bezárva. Van ezeken kivül egy roppant sereg aprólepe, (microlepidoptera), melyek üzelmöket alkonyatkor és éjjel folytatják, kicsinységök és fel nem tetsző szinezetök miatt nem ébresztenek figyelmet, a fiatal gyüjtők által megvettetnek, noha legnagyobb fontosságot érdemelnek.

A tűzikék (pyralis), melyeknek pillangói különösen nagy falámokkal s fejökön mint valami szarvak, nagy bajuszokkal rendelkeznek; az illonczák, (tortrix) vállazott szárnyakkal, melyeknek hernyói a leveleket többnyire szivarrá göngyölitik, egyébiránt gyakran gabonába és hajtásokba fúrnak; a molyok, (tinea), melyeknek szárnyai testöket körülbelől ugy fedik, mint valamely palotahölgyet bő köpenye, mindezen aprósága a lepkevilágnak állandóan furja ellenünk aknáit, a szántókon és erdőben, kertben és mezőn, házakban, istálókban, gabonásokban, ruhanemőkben és élelmi készleteinkben ugy, hogy alig tudjuk hogy hol védjük magunkat tőle. A tűzikék között nevezetes a sipos (pyralis margaritalis), mely néhol jelentékeny károkat okoz a repcze és más keresztvirágu olaj-növényekben, mennyiben a beczőkbe lyukat fúr keresztül, hogy azok körülbelől olyanok mint egy sip. A hernyó csak a magot eszi, de eleget él, hogy egymásután több beczőt kiüritsen. Egyfelől ezen zenekedvelőkkel van bajunk, de másfelől annál többet szenvedünk a szőlőtűzikével (pyralis vitana), mely a szőrtek tőkretevésével harczlás

Proprietatea Academiei Române - Biblioteca Universitară "Lucian Blaga" din Cluj-Napoca
Fundația pentru Știință și Artă - BCU Cluj-Napoca

A kolozsvári orvos-természettudományi társulat

természettudományi szakülése 1876. ápr. 28-án.

A szakelnök távollétében a gyülést Abt Antal vezeti.

Egyed Mózes előterjesztést tesz ily czimen:

„Nehány adat a testek olvadása- oldása- és forrásához.“

Szilárd vagy merev halmazatú anyaghoz kellő hőmennyiséget vezetve, annak tömecsmozgása mindig erélyesebb és a részecsek közötti csszetüggés folyton lazább lesz, mig végre a tömecsvonzás uralma legyőzetve, a tömecsek eddigi egyensúly- helyzetüket elhagyják és a test merev állapotból átmegyen cseppfolyóba.

Ezen átmenet, mi elméletileg vőve nem más, mint az erélynek a vonzó erők feletti tulsulyra jutása, az olvadás és a hőfok, melynél az történik, az anyag olvadási mérséklete vagy olvadáspontja. Az olvadás alatt felvett meleg, melyet régebben rejtett vagy lappangó hőnek tartottak, ma jobban olvadási melegnek neveznek, munkává alakul át.

Az anyagok olvadási mérséklete és melege ugy, mint forrpontja és gőzölgési hőjének ismerete a tudományban és a gyakorlati alkalmazásnál egyaránt jelentékeny levén, azokat nem egy észlelő határozta meg, részint a régiek megvizsgálása, részint pontosabb adatok nyerése végett.

Ezen előterjesztésnek czélja, azon kisérleti meghatározásokból, melyeket előterjesztő Paál Gáborral a kolozsvári egyetem természettani intézetében tett, az olvadási, oldási és forrási hőtüneményekhez tartozó nehány adatot szolgáltatni.

1.) Az olvadáspont meghatározására Pohl által ajánlottal elvben megjegyező eljárást alkalmaztak. Vékony üvegcsővet, melynek egyik vége, finom csúcsba kihúzva, beforrasztatott érzékeny hőmérővel együtt kettős-furatú kaucsuk dugóban állványhoz erősitettek, melynek karjából függőlyesen ért le viz- vagy olaj-fürdőbe. Minthogy a tiszta viz üveg-hengerben volt melegitve s e közben keverve, távcsővel mind az üvegcsőbe dobott és ennek csucsában fennakadott anyag olvadása észlelhető, mind a neki megfelelő hőmérsék leolvasható volt. A módszer segélyével, melytől ugy a Bergsmann, mint a Bouis Ballot-é keveset különbözik, a következő eredményekre jutottak.

Az anyag neve.	Lágyulás. °C.	Olvadáspont. °C.
Salicylsav.	155	158
Fehér viasz.	64	68
Sárga (méh) viasz.	62	64
Gyertya viasz.	50	54
Stearin.	50	55
Spermacet.	47	49
Thymol	45	49
Parafin.	40	45
Faggyú.	35	41
Szappan.	33	35
Vaj.	30	32
Carbolsav (salicon)	25	28

— A mint e rövid töblázatból kitünik, vannak olyan testek, melyeknél az átmenetel folyós halmazatba fokozatosan történik. Ezeknél olyan közbeeső állapot létezik, melyet nyulósnak nevezünk, melyben az anyag részint a szilárd, részint a folyós testek tulajdonságait mutatja. Minthogy ezen adatok korábban találtakkal összeegyeznek, azért helyesek az olvadásra nézve kisérletekkel kimutatott ezen törvények: a.) valamely anyagnak halmazata, legalább állandó külső nyomás alatt, kizárólag bizonyos hőfoknál változik meg; b.) ezen mérséklet, mely az egyes testekre nézve igen különböző, az olvadási folyamat közben változatlan marad. Ezeket a második rovat igazolja.

E törvények alól a sóoldatok sem képeznek kivételt. A mint Dufour s előbb Rüdorff vizsgálódásaiból kitünt, tiszta vizből és konyhasóból keletkező oldat fagypontja a jég olvadási pontján alól esik. És a jelzett törvényeket kizárólag ugyanazon só egyenlő mennyiségét tartalmazó oldatok követik.

(Folyt. köv.

A tutajozás akadályai a Maroson.

(A kolozsvári ipar-kamara felirata.)

Alólirt kereskedelmi kamara bátor volt még 1874. febr. 28-ról 224. sz. alatt kelt alázatos felterjesztésében esedezni az iránt, hogy a hóban szokatlan meleg és nagy szelek uralkodnak. Tehát a székelyek részegesek, az oláhoknál nagy meleg és erős szelek. Mei muzsikule! mondaná erre is, ha élne, Alexandru voda. Azt is irja a jámbor, hogy a magyarok a románokra fogják a magyar városok gyujtogatását. . . Calumnia reutecíosă! Mondja a levelező, a mi azt teszi, hogy „aljas rágalom,“ hanem calumniatoru reutecíosu, ez meg azt teszi, hogy aljas rágalmazó, a ki ilyeneket ir Brassóból a Pressának Bukurestbe. Mei muzsicule! nu ti rusine!!

Adakozások

a kolozsvári tüzkárosultak részére.

(Folytatás.)

Folyó hó 5-én és 6-án a helybeli tüzkárosultak javára tett adakozásokból befyt:

Kolozsy Antal prépost Szebeni Teréz árvaház igazgatójának az árvaház területén eszközölt gyüjtése, hozzám juttatva m. Filep Sámuel által: Kolozsy Antal igazgató 5 frt, Wi József számvivő 2 frt, Ágoston Lajos plébános 1 frt,

Csiszár László ors 60 kr, Csiszár Aloyzia 20 kr, Csiszár Mria 20 kr, Csiszár Gyula tanuló 10 kr, Wpf József számvivőné 60 kr, Wipf Berta 20 l, Wipf Gizella 20 kr, Dimitrovics Ferenc szépiró 40 kr, ennek neje Teréz 30 kr, Hagyermekük 30 kr, Obermeiert Károly élelmez 2 frt, ennek neje Eliza 2 frt, Hat gyermekik 1 frt, Dudász János kereskedő 1 frt, if báró Diószegi Géza teréz árvaházi növendé 1 frt, N. t. á. növendék 14 kr. Vucskits György t. á. növ. 20 kr, Hosszu Sándor t. a. növ 20 kr, Miesz Olivér t. á. növ. 20 kr, Hofan Gyula 20 kr, t. á. növ. Butyka Sándor t. á. növ. 20 kr, Zonda János t. á. növ. 30 kr, Kabós Bálint t. á. növ. 30 kr, Suller Sámu zsemlés 1 frt, Rzeczyski Károly tanuló 20 r, Majdanszky Jakab asztalos 30 kr, Majdanszi gyermekek 20 kr, Grasel József t. árv. tiitó 50 kr, N. t. árv. növ. 12 kr, Jankó András t. árv. növ. 10 kr, Toth István t. árv. nv. 30 kr, Richter József t. á. növ. 25 kr, Hegyesi Béla t. árv. növ. 20 kr, Eperjesi Antal árv. növ. 30 kr, Tompa István t. árv. növ 30 kr, Ehn Károly t. árv. növ. 30 kr, Bány Manó t. árv. növ. 20 kr, Soós Aladár t. árv. növ. 30 kr, Vajda István t. árv. növ. 10 kr, Andrásy Dezső t. árv. növ. 10 kr, Tapa Károly t. árv. növ. 30 kr. Lukács Ferenc t. árv. növ. 10 kr, Holmáz Ferenc vendégs 30 kr, ennek fiai 20 kr, E gyűjtés özege 25 frt 51 kr. Szathmár némethi műkivelő társulat 85 frt, idsb. Vendler Frigyes Budapestről 10 frt, ifj. Wendler Frigyes Budapestről 5 frt, özv. Gulya Lászlóné Kükülvárról 1 frt.

Terészetben adakoztak:

Tamási István által Dajbukát Miklósné 1 férfi kalt, 3 férfi mellény 2 női szoknya, 2 vizitkaűci, 2 kötény, 1 barege kendő, 1 ágyteritő. Sebs Ferenczné 2 női ing, 1 bujka, 2 keszken, 2 pár czipő. Szász Ádámné 2 kötény, 4 gyemek köntös, 1 nagy keszkenő, 2 kalap.

Élelmszésben: Papp Kristóf 2 nagy kenyér, Fecsg János 4 kupa szilva iz, mélt. Horváth Biri 5 személyre gulyás, 3 kenyér, Bogyó Alajos 1 kenyér, Donogán Gergelyné 60 személyre usos étel, 6 kenyér, Makoldi Sámuelné 20 személyre gyöngykása leves hussal, 4 czimerbárány, Gyarmathy Miklósné 50 szem. töltöttásposzta hussal, Papp Joachimné 20 szem. pityókás hussal, Szász Domokosné 10 szen sóska-becsinált hussal, Tompa Jánosné 10 személyre egreses hussal, Herczeg Lajosné 10 személyre gyöngykása leves hussal, Kövári Lászlóné 10 személyre pityókás hussal, Groi Gusztávné 10 személyre tészta leves hussal, Ványi Samu 10 személyre leves hussal, Engi Józsefné 50 személyre pityókás hussal, Kony Rudolfné 20 személyre káposzta hussal, Itarides Mihály 10 személyre riskása leves hssal, Bodor Pálné 1 cseber nyers káposzta, Bl Venczel 15 személyre tárkonyos bárány, Vádi Józsefné 90 személyre gulyás, Gráf Jakabé 20 személyre leves, sült, Grau József 10 emélyre sült salátával. Nedoroszték János 0 személyre gulyás hus, Frölich Vilmosné 2 személyre husos étel, Csiki Imréné 10 személyre árva, Dávid Antalné 50 személyre levi hussal, Peiele Istvánné 50 személyre pityókás hussal, ids. Merza Joachimné 50 személye pityókás hussal, Dorgó Albertné 50 személye tárkonyos bárány, Dietrich Sámuelné 40 személyre riskása leves hussal, 4 kenyér, dr Szabó Józsefné 20 személyre leves hussal, Bilini Domokosné 20 személyre egreses bárány Tompa Jánosné 10 személyre káposzta disió sülttel, Szabó Sámuelné 10 személyre táronyos bárány, Gyergyai Ferenczné 15 személye tárkonyos bárány, Fehér Mártné 15 személye tárkonyos bárány, Szabó József Szászneselő 8 kupa tej, Csákay Péterné 2 kenyér s egy fél bárány, Tucsek József 3 kenyér, Is Ráki 2 véka pityóka, br. Bornemisza Ignczné 20 font sajt, Solymosi Károlyné 10 szélyre leves hussal és 1 kenyér, Bartha Los 30 személyre tárkonyos bárány és 10 drb kenyér, br. Kemény Domokosné 4 1/4 kilo salonna, br. Bornemisza Albertné 3 kenyér, 2 sajt, dr. Bakonyi Józsefné 10 személyre kipecsenye pityókával, Sárkány Ferenczné 1 véka paszuly, Szentes Mártonné 10 személyre bárány sült és 2 kenyér, Inczédi Sámuelné 2 személyre gulyás, Nedoroszták János 10 emélyre egreses hussal, Karmazsin Antal 4 kenyér és 2 egész bárány sülve.

Mi nemes adományokért fogadják mindannyian az inségesek nevében hálás köszönetemet.

Kozsvárt, 1876. május 7-én.

Simon Elek,
polgármester.

(Folyt. kövv.)

A „KELET" magán-távirata.

Feladott Budapesten május 11. 10 ó. 40 p. d. e.
Érkezett, május 11. 11 ó. 10 p. d. e.

A tegnapi pártülésben kevés harcz után megtörtént a szavazás következő eredménynyel: Tisza választ tudomásul veszi 81, elvetí 69 klubtag, távol volt 94. Hatvanyolcz képviselő, köztök Csernátony, Paczolay, bejelentik kilépésüket a szabadelvü pártból. Ma értekezletet tartanak Paczolay elnöklete alatt s külön párttá alakulnak.

Feladott **Budapesten** máj. 11. 2 ó. — p. d. u.
Érkezett, máj, 11. 2. ó. 15 p. d. u.

Tisza ma délben hosszasan válaszolt Ürményi és Simonyi interpellatioira; a ház szavazas nélkül egyszerűen tudomásul vette Tisza válaszát.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1876. május 11.

— **Ő felsége** a kolozsvári gyermekkert javára rendezett sorsjátékhoz — magán-pénztárából — 50 frtnyi összeget méltóztatott legkegyelmesebben adományozni.

— **A dunamenti** vizkárosultak részére 40 frtot vettünk a következő levél kiséretében: Az erdővidéki műkedvelő társulat ez év április 17-kén a dunamelléki árvizkárosultak javára tánczvigalommal összekötött szini előadást tartott. A károsultak javára felülfizettek: bibarczfalvi Bartha János 2 frtot, Bartha Móricz 1 frt 40 kr, Többen 2 frt 40 kr, Bölöni Bartha János 2 frt, Gyöngyösi Istvánné Csehi Ágnes 2 frt, bölöni özv. Bartha Zsigmondné 2 frt, Bora Rozália urnő 2 frt, Gyulai Lajosné született Bora Ilona 1 frt. A Hollaki és Bartha családnál egy társaságban gyült 4 frt, Gáspár Antal 1 frt, Benedek Sándor 50 kr, Csabai László 70 kr, Kelemen Lajos 70 kr, dr. Krausz Henrich 10 kr, Mülfái Albert fényképész 20 krt. Az elősorolt felülfizetésekkel együtt a bevétel összege 105 frt 45 kr, melyből leszámítva a kiadásokat, tiszta jövedelem maradt 40 frt. Baroth, május 7. 1876. Török Áron, a működelő társulat elnöke Biró Béla, titkár.

— **A magyarországi** vizkárosultak javára a nádasdi szbiró által gyüjtött és hozzám beküldött 17 frt. 40 krt. mai nap folterjesztettem annlgu m. k. belügyminiszter urhoz. Kolozsmegye alispánjától, Kolozsvártt 1876. május 2-án. Gyarmathy, alispán.

— **Martsek Károly** okleveles mérnök, 59 éves, volt honvéd tüzér hadnagy, folyó évi május 10-én délután 2 óra tájban, a kétvizkőzti uj hidról a Szamosba ugrott, 10 éves fiát Gyulát magával ragadván. Ötvös János látván őket a habok között, utánok ugrott s saját életének koczkáztatásával mindkettőt megmentette. A rendőrség Martseket átadta az ügyészségnek. Az ok, mely erre vezette, zilált anyagi viszonyok.

— **A kolozsvári** önkéntes tűzoltóegylet tagjainak száma folyton szaporodik. A tegnap délután tartott parancsnoksági gyülésben ujolag 32 uj tagnak belépése jelentetett be, s igy a tűzvész óta az egylet működő tagjainak száma már 45-el gyarapodott.

— **A kolozsvári** iparos ifjak önképző és betegsegélyző egylete, könyvtára gyarapitására, f. év junius 5-én — pünkösd másod napján — a lövölde helyiségében majálist tart. A jó és nemes czél tekintetéből előre figyelmeztetjük e tavaszi mulatságra a t. cz. közönséget.

— **A „Tisza"** biztosító-társaság vezérigazgatója: Hermann József ur nehány napja Kolozsvártt időzik, s mint halljuk, egyezségre lépett a „Victoria" igazgatóságával, mely szerint a „Tisza" az utóbb nevezett kolozsvári bizt. intézettel fusionálna s illetőleg abba belolvadna. E hir mint tény van elterjedve; mi azonban csak feuntartással közöljük.

— **Krieger Kornelia** nevü operetteénekesnőt mutatott be az igazgatóság tegnap a „Háromcsőrü kacsá"-ban, meglehetős üres ház előtt. Krieger k. a. a kapitány nejét énekelte s játszta, ha ugyan játszta. Egyébiránt nem akaruk első és egy fellépésből következtetést vonni az uj tag képessége s tehetségére; annyit azonban már a tegnapi előadás után constatálhatni volnának, hogy ha az operette-et fenn akarták tartani: akkor kár volt annak érdekében Medgyaszai Ilkát egy Krieger Korneliával, Zajongit pedig egy kitudja kivel felcserélni. — Különben Krieger K. k. a. meglehetős szinpadi alak, ki elég üde s gyakorlott organum felett rendelkezik; kiejtése azonban beszédközben egy kissé németes ugyan; nó de majd megtanul nálunk jobbon is magyarul, a mint p. o. megtanult Marczell ur s Neszweda k. a. (?)

— **Necrolog.** Székely Berta, már özv. Pinkovai Adolfné a maga és testvérei: Székely Lujza, Dénes és neje, Károly ugy minden rokonok nevében fájdalomtelt kebellel tudatja, hogy forrón szeretett férje, gyöngéd rokon, Pinkovai Adolf, kolozsvári kereskedő f. hó 10-én délután 3 órakor életének 35-ik, boldog házasságuk 5-ik évében, hosszas tüdősorvadás következtében egy jobb létre átszenderült. Béke a kiszenvedett porokon!

— **Meghivás közvizsgálatokra.** A városi ipariskolák felügyelő bizottsága tekintetbe vevén azt, hogy a városunkat közelebbről sujtott tüzvész több iparos polgártársunknak is jelentékeny károkat okozott, a melyek kipótolására az illetőknek megfeszitett igyekezettel kell dolgozniok; továbbá tekintetbe véve azt is, hogy éppen az égés okozta károk különösen az építészeti iparágakkal foglalkozóknak a rendesnél most jóval több munkát adnak, s igy tanulóikat sem ezek sem az előbbiek nem igen bocsájthatják a rendes időben iskolába; meghatározta, hogy az ipariskolai tanfolyam, a melynek e hó végével már különben is befejezést kellett volna érnie, ez évben kivételesen már e folyó hó közepén befejeztessék, s a közvizsgálatok már a jövő vasárnapon e f. hó 14-én minden ipariskolai helyiségben megtartassanak. Ennek folytán a vizsgálatok rendje is megállitatott e képen: vasárnap d. e. 9 12 óráig lesz vizsgálata a.) a rom. cath. lyceumban az előkészitő s egy első osztálynak, b.) a városi polgári iskolában a zsemlyés tanulók mindkét csoportjának, c.) a lutheránus iskolában egy első osztálynak, d) és e.) az ev. reformátusok külső magyar utczai népiskolájában, valamint ugyanazoknak hidelvi (uj utczai) népiskolájában szintén egy-egy első osztálynak; Ugyancsak vasárnap d. u. 3—6-ig: a rom. kath lyceumban, a városi polgári iskolában és a lutheránus iskolában egy-egy második osztálynak, s ugyanekkor a városi polgári iskolában (külön tanteremben) az egyetlen harmadik osztálynak is. A midőn ezeket hivatalos megbizatásomból kifolyólag tudomásukra hozom, egyszersmind tisztelettel felkérem az illető szülőket, a t. iparos mester urakat, az ipartársulatok t. elöljáróit, a tanügy-barátokat s általában mindazokat, a kiket az iparos tanuló ifjuság haladása csak érdekelhet, sziveskedjenek ez érdekeltségüknek az által is kifejezést adni, hogy e teljesleg nyilvános közvizsgálatokat minél számosabban tiszteljék meg becses jelenlétükkel. Kolozsvártt, 1876. május 10-én. Váradi Károly, igazgató.

— **A a.-enyedi** ev. ref. Bethlen főtanoda tanári kara mély fájdalommal jelenti, hogy legidősebb tagja: Vajna Antal, a paedagogiai tanszék rendes tanára, az elemi és középtanoda tanvezetője, áldásos életének 72-ik évében, f. hó 7-kén déli 12 óra és 35 perczkor, alig négy napi szenvedés után, tüdőgyuladásban meghalt. A munka, a nevelés és tanügy asztalától, a gyülésteremből lépett a halálos ágyba. 47 éven át volt a nevelés és tanügynek buzgó apostola, mely időből 15 évet magánnevelői minőségben töltött. Ernyedetlen munkássága, igazságszeretete, békés lelkülete által mások tiszteletét és becsülését méltán kiérdemelte. Köznasznu munkássága csendes és zajtalan volt, mint éphalála — de annál maradandóbb emlékezete főtanodánk történetében. Az 1848—9-iki gyászos események után, ő volt a főtanodánkat hamvaiból feltámasztóknak egyik leglelkesebb bajnoka; utczákról, falvakról, a szélkelység távoli vidékeiről, semmiféle fáradságot sem kimélve, toborzotta össze azon zsenge növendékeket, kik nélkül nincs s nem lehetett volna iskola. A gondviselés megadta érnie, hogy az Istenben helyezett erős bizalommal elkezdett munkának betetőzését, a tanügy felvirágzását szemlélhesse: a kis elemi iskola fögymnasiummá, majd a theologiai facultas hazaöltözésével főtanodává nőtte ki magát. És igy nyugodtan mondhatá el, ama bibliai kegyes férfiuval: **„mostan bocásád el a te szolgádat uram békességgel!"** Elhunyt tagtársunknak és barátunknak hült teteme f. hó 9-kén d. e. 10 órakor szállásán tartandó halotti imádság után fog örök nyugalomra helyeztetni. Béke poraira!

— **Vajna Antal temetése.** Az elhunyt kitünő enyedi tanár temetésének részleteiről a következő sorokat vettük: Koporsójára fögondnok br. Kemény Istvánné küldötte az első koszorut; a másodikat tisztelői, ezen jeligével: A Bethlen főtanoda Nestorának — tisztelői; a harmadikat: tanvezető tanár Vajna Antalnak, tiszteletül az osztály-tanitói kar; a negyediket: tiszteletül, a Garda-testvérek. Koporsójánál az idvezült felett Szilágyi Farkas mondott egy megható imát; sirjánál az ifjuság nevében theologus Sebestyén Sándor tartott egy emelkedett szellemü beszédet. Temetése alatt egész Enyed városa gyászolt s roppant néptömeg kisérte ki a drága hamvakat.

— **Baleset a vadászaton.** Mult hó 21-én a dévai orsz. képviselőt, mint a „Tageblatt" értesül, ki fajd-vadászatra a hátszegi havasokra rándult, egy fenyőfáról, melyre ő azért mászott volt fel hogy onnan a párosodó fajdokra lőjjen, társa D. F. lelőtte. Szerencsére a fáról történt leesése alkalmával csontjait nem törte el, s a lövés is oly szerencsés volt, hogy testének semmi nemesebb része sérülést nem szenvedett. A megsérült szekeren vitetett be Dévára.

— **A „beszterczei hetilap"** utolsó számában erélyesen szólal fel a mellett, hogy Besztercze városában, mely a tüzoltó-egyletet mind mai napig nélkülözi, mielőbb tüzoltóegylet alakittassék. Reméljük, hogy nevezett lap nem fog siket füleknek beszélni.

— **Az erdélyi** ev. ref. egyházkerületi közgyülés tagjait tiszteletteel felkérjük, hogy az elszállásolás tekintetéből, sziveskedjenek junius 4-ig tudósitani tiszt. Szilágyi Farkas lelkész urat, ha el fognak-e jöni a junius 12-én kezdődő kerületi közgyülésre és lesznek-e szivesek magán szállást elfogadni? Nagy-Enyed, 1876. május 10. A rendező bizottság megbizásából: Málnási Károly, jegyző.

— **Nyilvános köszönet.** A dézsaknai állami elemi népiskola taneszközeinek beszerzésére, Dées járási szolgabiró tekintetes Hatfaludy József ur tizenkét forint 52 krt adományozott, a miért a tanügy érdekében tett áldozatáért fogadja köszönetemet. Deézsaknán, 1876. május 7-én. Palády Lajos, állami elemi r. tanító.

— **A földmivelés-** ipar és kereskedelmi minister Naszódvidék területéhez tartozó Borgó Prund községnek megengedte, hogy ott évenkint april hó 14-én és october 30-án országos vásárok tartathassanak.

— **Egész Ausztriát** izgalomba hozta az ifju Auersperg herczeg gyászos végű párbaja, Kolowrat gróffal, ki a párbaj után azonnal külföldre utazott, mig szerencsétlen elenfele bevonult a csöndes emberek országába. A párbajról és annak okairól bővebb tudósitások fekusznek előttünk, melyekből kivesszük a következőket: A párbaj Clam-Gallas gróf magánkertjében történt, 15 lépésnyi lőtávolság mellett. A második lövésváltásra a künn álló nép közül többen fölmásztak a falra és — nem verték széjjel a vivókat, hanem nézték a gyilkos játékot. A negyedik lövés Auersperg hasába furódott balfelől; hátraesett, de nem vesztő el eszméletát. Egyik segédének, ki elől és hátul sebére nyomta kezét, a hátul kijött golyó kezébe esett, mely a beleket szétszaggatván, halált okozott. A sulyoson sebesültet Auersperg Károly hg. palotájába vitték. Kolowrat gr. pedig a bodenbachi gyorsvonattal elutazott. A két fiatal ellenfél közt már két év óta uralgott a viszály. Egy hölgynek udvarloltak, s a kevésbbé szerencsés A. sértő reminiscentiákat beszélt el K.-ról a Theresianumbeli időből, hogy őt gyanuba ejtse. K. e vádat egy becsületbiróság előtt megczáfolta. A. (hadnagy) és K. (káplár) akkor nem vivtak párbajt, mert A. nem tartotta az utóbbit „satisfactionsfähig"-nek, de, K. követelése daczára, ezt nem bizonyitotta be. Igy történt azután a mult napokban a prágai indóházban, az a jelenet, midőn K. A-t öklével arczul vágta, s utóbbit csak a rendőr tartotta vissza, hogy sértőjére ne rohanjon. Az előbb satisfactióra képtelen K. egy durva cselekedet által satisfactionsfähig lett, — és keresztülrópitette gyilyóját az arczulütött ember testén. Auersperg 1854-ben született, egyetlen fia volt A. Sándor herczegnek, s most a majoratus A. Károly osztrák miniszterelnökre esik. Kolowrat 1852-ben született. Bécsben tanulta a jogot és a cseh feudalis párt hivének tartják.

— **Palaczky**, az ismert cseh történész és államférfiu, kinek betegségéről annak idejében megemlékeztünk, hir szerint igen roszul van. A folytonos láz fokozatos elgyengülésel fenyegeti. Palaczky nemsokára tölti be 78-ik évét.

— **Ingyenes uszoda.** A Dunapartbeosztási bizottság azon javaslatot tette a fővárosnak, hogy szegények számára ingyenes uszodákat állitson fel.

— **Egy gazdag ember öngyilkossága.** A budapesti sáros-fürdőben egy öreg ur elmetszvén torkát, halva találták. Jordán Alajos volt, a főváros egyik előkelő polgára, gazdag börgyáros, ki mint özvegy ember fölötte takarékosan élt s annyira féltette lakásán levő javait, hogy mindig két timárlegénynyel és két kutyával őriztette azokat. Börgyárain kivül övé volt a kigyó-téren levő ház, melyben a gyógyszertár van, továbbá a czukor utcza 9. sz. ház. Hátrahagyott vagyonát 200 ezer frtra becsülik.

— **Ragusában** — mint a bécsi „Tgbl."-nak jelentik — több, mint ezer szláv menekült csődült össze a kerületi hivatal és városháza előtt. Az éhező menekültek kenyeret kértek. Egy nagy népgyülés megkisértette a menekültek kérelmét támogatni, de oly módon, hogy a csendőrségnek kellett közbe lépni. Nehány száz menekült a konzulátushoz ment segitségért esedezni; ott a felsőbb beleegyezés megérkezte után meg is igérték a segélyt. Két gyermek már éhen halt. A menekültek között az éh-typhus dühöng. Az izgatottság a nép között igen nagy.

— **A rengeteg tolvajlás**, melyet T'Kint a belga bank kárára kilencz évi ottlété alatt elkövetett, 23,328,000 frankot tett ki. Valaki kiszámitotta, hogy eszerint a kilencz év egy-egy perczére 5 frank, egy órájára 300 frank, egy-gy napjára 7200 frank egy-egy hónapjára 216,000 frank, egy-egy évre 2.592,000 frank jutott a tolvajnak.

KÖZGAZDASÁG.

Borkóstoló.

(Folytatás.)

Ezen első rangu rénusi borokkal a tófalvi bort szembe állitani egyátaljában nem lehet, nem is hiszem, hogy a rendezőknek a lett volna szándékjok, hogy ennek becsét háttérbe szoritani akarják, hanem szándékjok nem lehetett más, mint kisérletet tenni az iránt, melyikhez látszik a tófalvi tiszta és rénusi módra kezelt rizling bor a rénusiak közül legtöbb hasonlattal közeliteni és ebben a czél tökéletesen el is lett érve, mert szinte egyhangulag ki lett mondva, hogy a tófalvi mind jellemre, mind zamatra és illatra a johannisbergihez leginkább hasonlit, és ezen eredménynyel egyátalában meg lehetünk elégedve, mert azt tanusitja, hogy a rizling szőlő hazánknak éghajlatában, helyesen megválasztott talajában t. i. könnyüföldben nem változtatja kitünő tulajdonait. Hogy azon tökély melyet a johannisbergi ez alkalommal is felmutatott, nálunk is elérhető, ez tehát csak a jó esztendőtől, a késői szüreteléstől és a helyes kezeléstől függ. De a rénusi borok ezen kóstolásából még egy második és nem kevésbbé nevezetes tanuságot meritthetünk, azt tudniillik, hogy még a kénusvidékén is, hol a rizling szőllőnek édes hazája van, nem mindenütt termesztik ezen szőllőfajt tiszta, minden más szőllőfajt kirekesztő ültetvényben hanem csak ott, a hol a talaj tökéletesen megfelel, minden egyéb helyeken, t. i. mely meg nem felel ott, vegyitik a talaj tulajdonsága szerint, hol orleans, hol tramini, hol sylvani szőllőfajtákkal és az által hozzák létre a legkitünőbb jellemű, zamatu és illatu boraikat; ez egy nevezetes tanuság, mely borvidékeink meghatárolására nézve a talajnak és a különböző szőllő fajok kellő és szakismerettel keresztüi vitt tanulmányozása által bortermesztőinkkel szembe irányul szolgálhat.

Már most áttérve a franczia borok kóstolására, g. Mikó Imre ő nagyméltósága vendégszerető asztalára be lett mutatva a szanvignon és semilion szőllőfajok vegyületéből származó és az ugynevezett Bordelais borvidéken termő és Franciaország legkitünőbb fehérborának elismert Chateau d' iquemi és továbbá a Bommes helységében termett első rangu La Tour blanche-i borok. Ezek elsője olykitünő, hogy méltán állitható szembe Németország büszkeségével a johannisbergi szemenszedett borral és a két versenytárs közül alig fog valamelyik mint győztes feltünhetni, mert testben lélekben egyek és ha zamatban és illatban különböznek is, az elsőbbnek simasága, édessége a győzelmet ki nem vivhatja a másiknak finumsága és kellemetessége felett. A második hátrább áll mind zamatjára mind illatjára nézve, azonban édessége még nagyobb mértékben volt izlelhető. Hogy áruk, a az elsőnek 6 frt, a másodiknak 5 frt, még Franciaországban is, hol 48 millió hectoliter és pedig különbnél különb fajtáju bor terem, oly magos, bizonyitja, hogy a legkitünőbb boroknak még ott is meg van az értéke, a hol a tőbség különben a bornak értékét le szokta szállitani, mert a fogyasztók könnyen és olcsón juthatnak jó borokhoz.

báró Apor Károly.

(Vége köv.)

Erdélyi piaczok árjegyzéke.

— **Asz.-ujvári** piacz árai 1876. május 8-ről. 1 hectoliter tisztabuza 6 frt 40 kr, rozs 3 frt 75 kr, törökbuza 2 frt 20 kr, elegybuza 4 frt 20 kr, zab 2 frt 60 kr, árpa — frt — kr, 100 kilogram széna kötve 3 frt — kr, kötetlen 2 frt 60 kr, alomszalma — frt 75 kr, zsupszalma 1 frt 50 kr, egy köbméter fa kemény 3 frt 60 kr, lágy 3 frt 10 kr, egy kilogram marhahus 34 kr, konyhaliszt 17 kr, rizs 36 kr, egy liter gyöngykása 21 kr, borsó 8 kr, lencse 8 kr, paszuly 8 kr, köles 15 kr, pohánka 15 kr, egy hectoliter burgonya 1 frt 80 kr, 1 kg. savanyu káposzta 21 kr, só 8 kr, disznózsir 1 frt 5 kr, bors 1 fr 5 kr, hagyma 7 kr, fokhagyma 16 kr.

— **A gy.-fehérvári** piacz árai máj. 6-ról 1876. Egy hectoliter Tisztabuza 7 frt 40 kr, elegybuza 5 frt 74 kr, rozs 4 frt 62 kr. zab 3 frt 18 kr. 100 kgr. széna kötve 4 frt — kr, kötetlen 3 frt 80 kr. alomszalma 1 frt 80 kr zsupszalma 2 ft 50 kr. Egy liter borsó 24 kr. lencse 24 kr, paszuly 9 kr. Egy liter konyhaliszt 17 kr. Egy kgr. marhahus 38. Egy köbméter fa 3 frt — kr. egy hectoliter pityóka 2 forint — krajczár, egy kgr. disznózsir frt. 96 kr szinzsir — frt — kr. Bors 1 frt 16 kr. hagyma 13 kr, fokhagyma 17 kr.

— **A beszterczei** piacz árai május 9-ről 1876. egy hectoliter Tisztabuza 6 frt — kr. Elegybuza 4 frt, 50 kr. Rozs 3 frt 30 kr. Zab 2 frt 10 kr. 100 kgr. Széna 3 frt — kr, Alomszalma 1 frt 80 kr. Zsupszalma 3 ft. 50 kr Egy köbméter nem usztatott fa 3 frt 20. Egy kgr. Fagygyugyertya öntött 72 kr. Marhahus 30 kr. Konyhaliszt 15 kr. Rizs 30 kr, egy liter Gyöngykása 25 kr. Borsó 10 kr. Lencse 8 kr. Paszuly 12 kr. egy hectoliter Pityóka 90 frt — kr. egy kgr. Disznózsir 1 frt — kr. Bors 1 frt 4 kr. Hagyma 8 krajczár Fokhagyma 16 krajczár.

— **M.-Vásárhely** piaczárai apr. 27-ről, 1876. egy hectoliter Tisztabuza 5 frt 30 kr, rozs 3 frt 10 kr, elegybuza 3 frt 30 kr, zab 2 frt — kr, 100 kgr. széna 2 frt 50 kr alomszalma — frt 80 kr, zuspszalma 1 frt, egy köbméter fa nem usztatott 3 frt 35 kr, usztatott 2 frt — kr, egy kgr. fagygyugyergya öntött 64 kr. nyujtott — frt 60 kr, marhahus 34 kr, konyhaliszt 12 kr, Rizs 26 kr, 1 liter gyöngykása 20 kr. borsó 12 kr, lencse 12 kr, paszuly 10 kr, köles 16 kr, egy hectol. burgonya 1 frt 50 kr, 100 kgr. savanyu káposzta — frt — kr, egy kgr. só 9 kr. disznózsir frt 90 kr, szinzsir — frt 90 kr, bors 1 frt 16 kr, hagyma. 12 kr, fokhagyma. 26 kr.

Felelős szerkesztő: Kelecsy Károly

A Erdélyi Múzeum-Egyesület Kolozsvári Központi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

(191) (1—1)

North British and Mercantile Insurance Company

London és Edinburghban

(alapittatott 1809-dik évben.)

Biztositéki alap: o. ért. 39 millio forint ezüstben.

Van szerencsénk ezennel köztudomásra juttatni, hogy a f. é. január 1-én érvénybe lépett új kereskedelmi törvény alapján és minden törvényes követelmény teljesitése után társaságunk részéről a magyar korona országai számára a budapesti kir. váltó- és kereskedelmi törvényszéknél bejegyezett:

„North British and Mercantile tűzkár-biztositó-részvény társaság *BURGER és SCHARF*"

czég alatt képviselőséget állitottunk, ezen képviselet külső ügyeire nézve fő-meghatalmazottá Klapka György tábornok urat neveztük ki, az üzlet vezetésével pedig Kohn Gusztáv és Kossa Albert titkár urakat biztuk meg.

A társaság czégét a nevezett titkár urak per procura jegyzendik, azok valamelyikének akadályoztatása esetében pedig Kunosy Lajos ur fog a titkár urak egyikével együttesen jegyezni.

A „Mercantile" magyar-angol biztositó társaság üzlete, melynek kezkázatai köztudomásunag eddig teljes összegben nálunk viszontbiztositattak, társaságunkra száll át, oly módon, hogy társaságunk most már a „Mercantile" által kötött minden biztositásra nézve közvetlen felelősségű kötelezettségbe lép.

A társaság a Budapesti váltó- és kereskedelmi törvényszéknél beigtatott okmányok erejénél fogva minden tekintetben alávetette magát a magyar törvényeknek és biróságoknak és egyuttal biztositásai feltételeit is a kereskedelmi törvény határozmányaihoz idomitotta. Utalva ezen fontos körülményekre, társaságunk bőséges biztositékaira *) és elismert szabadelvű üzletelveire, valamint arra, hogy társaságunk — melynek működése az emberlakta földnek majdnem minden részére kiterjed — 67 éves becsületes fennállása alatt egy világintézet hirét joggal kérdemelte, — bátorkodunk a t. cz. biztosító közönséget a társaságunknál leendő biztositásra azon tisztelteljes megjegyzéssel felhivni, hogy ugy budapesti képviselőségünk, valamint az egész ország területén felállitott számos vezér-, fő- és alligynökségeink utasitva és felhatalmazva vannak, minden kivánt felvilágositással szolgálni; nyomtatott ismertetéseket és biztositási feltételeket kiosztani és biztositási ajánlatokat elfogadni.

*) Az **1874-dik évi zár-számla szerint:**

Részvény-tőke . .	St. 2,000,000	o. é. frt. 20.000,000 — kr.
Készpénz díj- és kamatbevétel 1874. évben		o. é. frt. 10,916,912 — kr.
Díj- és nyeremény-tartalék . . .		o. é. frt. 8,622,383 —45 „
		frt. 39.539,226 —45 kr.
Ezen kivül az élet- és járadék-biztositási osztály külön kezelt vagyona . .		o. é. frt. 26.825,133 —77 kr.
	Összesen:	frt. 66.364,430 —22 kr.

A társaság tőkéi londoni, edinburghi, berlini és bécsi ingatlanokba, továbbá állam-papirokba és bank-betétekbe vannak befektetve

Teljes tisztelettel:

A North British and Mercantile Insurance Company

Igazgatósága.

Irodánk: Budapesten V. fürdő-utcza 4-dik szám I. emelet.

London, 1876. április-hóban.

(188) (3—)

Meghivás

a „VICTORIA" biztositó-társaság tizedik rendes közgyülésére.

A „VICTORIA" biztositó-társaság t. cz. részvényesei, a Kolozsvártt, 1876. május-hó 31-kén délelőtt 10 órakor a városház nagy-termében tartandó

tizedik rendes közgyülésére

az alapszabályok 25. 26. §§-ci értelmében ezennel tisztelettel meghivatnak.

A rendes közgyülés tárgyai:

1. Az igazgató-választmány előterjesztése az 1875-dik üzletév eredményéről.
2. A számadás felett határozás.
3. Inditványok.
4. Választások a kereskedelmi törvény kivánatához képest átidomitott szabályok értenében.

Kelt Kolozsvártt, 1876. május 6-kán, az igazgató-választmány megbizásából.

A „VICTORIA" biztositó-társaság igazgatósága:

alelnök:	igazgató:	vezérigazgató:
Simon.	**Wagner.**	**Szász.**

Kivonat az alapszabályokból.

25. § Közgyülésen minden részvényesnek megjelenési és tanácskozási joga van.

A szavazatot illetőleg minden 2 uj részvényes egy szavazatra ad jogot. A régi részvényekre nézve a szavazati jog a régi alapszabályok szerint változatlanul marad.

Tiz szavazatnál többet senki sem birhat.

Távol levő részvényesek közönségesen csak szavazatképes részvényesek által képviseltethetik magukat; azonban a határozat nézve szóló régi részvényesnek megengedtetik, hogy férjes nők férjeik, kiskorunk és gyámság alatt levők gyámjaik és gondnokaik, testület, alapitványok választott meghatalmazottjaik által képviseltessenek, habár az ily egyének részvényesek nem volnának is.

Tiz szavazatnál több egy kézben ily meglizatás útján sem egyesitheti, bele értve abbe már a saját szavazatszámot is.

26. §. Egyébiránt a részvényesknek s azok képviselőinek a közgyülésen jogygyakorolhatás tekintetéből hivatalos igazoló jegyel kell magukat ellátniok, mely jegy birtoklójának nevét, állását, a képviselt részvények és az azok után járó szavazat számát foglalja magában, mely jegyek szavazat alkalmával mindenkor, tanácskozás alkalmával pedig szükség esetén felmutatandók.

E czélból az igazgató választmány minden közgyülés előtt saját kebeléből két tagot választ, kikhez az igazgatóság maga szerül egy harmadikat nevez, kik együtt képesik az igazoló bizottmányt, mely közgyülés előtt egy hétfel folytonosan együtt ülvén, a szavazat igazoló részvények a közgyülés előtt legalább 3 nappal ennél leteendők, a meghatalmazványok hozzá beadandók, s az általa megvizsgált részvényes jogositvány és meghatalmazványok alapján az igazoló jegyeket kiadja, eljárásáról a közgyülés elé terjesztendő jegyzőkönyvet és rejegyzéket vezetvén. —

(Utánnyomat nem dijaztatik.)

Sz. **32.** — 1876. (189) (3—3)

Hirdetmény.

Alólirt kir. közjegyző által ezennel közhiré tétetik, hogy helybeli volt bejegyzett kereskedő Krassovszky J. Mihály csődtömegéhez tartozó összes bolti áruczikkek és felszerelvények elárverezése a kolozsvári királyi tekintetes törvényszéknek 4195. — 1876. szám alatt kelt végzésével elrendeltetvén, annak foganatositására határnapul **folyó évi május-hó 31-dik** és következő napjai tüzettek ki.

Miről venni szándékozók oly hozzáadással értesittetnek, hogy az árverezési feltételek, valamint az árverés tárgyát képező áru czikkekről felvett csődleltár alólirt kir. közjegyző irodájában (**belső-szénutcza 5 sz. a.**) bár mikor megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1876. május-hó 5-kén.

DORGÓ ALBERT, kir. közjegyző.

(51) (8—*)

Mellbetegségek.

ALVILSÁVAS MÉSZ-SZÖRP

Grimault és társa párisi gyógyszerészektől.

E készitmény 12 év óta közkedveltségü és népszerü a **kóhögés, náthaláz, hörhurut** s más **mellbajok ellen**, különösen a **tüdősorvadás** ellen nyujt, e szörp rendkivüli eredményeket. Befolyása alatt csökken a kinos kóhögés, az éjeli izzadás megszünik s a beteg bámulatos gyorsan nyeri vissza a jólét érzését. Egyuttal ajánljuk az orvosok a kitünö **Lattich-nedv és borostyán-meggyből készülő mell-czukorkák** használatát, **Grimault és tára**, által készitve, melyek a rendes kóhögés eltávolitására alségségesek. Hogy az utánzások kikerülhetők legyenek, figyelni kell a **„Grimault és tárra"** feliratra. — Főraktár **Bécsben** Benno Raabe gyógyfükereskedőnél a Bäckerstrasseban.

Kolozsvárott Dr. Hintz G. gyógyszerész urnál.

Ugyanczak Bécsben Bruno Raabe Bäckerstasse és Philip Röder wraknál.

Vaskereskedés! Leszállitott árak!

(176) (4—20)

Miután kereskedésemet ujból berendezni elhatároztam, van szerencsém a n. érd. közönséggel, ugy szintén az épitési szándékozókkal tudatni, hogy a felette felhalmozott vas-szerszám, épület vasalás, konyha eszközök s több fajta főző és fütő kemenczékből álló czikkeimnek árait, a mai naptól kezdve a nyári idényre tetemesen leszállitottam, s igy egész tisztelettel felkérem a t. cz. közönséget engem szükségleteik beszárlása végett látogatásukkal megtisztelni.

Kolozsvárt, május 1. 1876.

NIKA FERENCZ, főtér Tivoli-ház.

Vaskereskedés! Leszállitott árak!

(60) (6—10)

A telep túlhalmozása miatt

bámulandó olcsó árban adatnak el:

Szalmazsákok, jól töltve és füzve	2 frttól feljebb
Tengeri fü-mátrácsok, jól töltve és füzve . . .	4.50 „ „
Szőr-mátrácok, jól töltve és füzve	10 — „ „
Csigatoll-fiókok . . .	10 — „ „
Levartt paplanok . .	2.50 „ „
Toll-vánkosok . . .	2.25 „ „
Derékaljak	6.50 „ „
Betoló vas-ágyak . .	8.— „ „
Vas gyermekágyak .	12.— „ „
Vas bölcsők	12.— „ „

Gyermekkocsi kocsik, csinosan fülszerelve, ernyő- és függönynyel 10 frt 50 kr.

Legnagyobb választék pókrézgokból, ló- és flamél-takarókból, valamint mindenféle vasbútorból szálloldák, intézetek, fülusi lakok, kertek számára.

Weinberger K.

ágynemü- és vasbútor gyára, BÉCS, VII., Mariahilferstrasse 88.

A részletes árjegyzékkel ingyen és bármentve szolgálok. Vidéki megrendelések a vasúthoz, gőzhajóhoz vagy postához ingyen szállitva, pontosan teljesittetnek.

(182) (4—12)

Legújabb nagy

tőke-kisorsolás

melynek első húzása **f. év junius 14 és 15-kén** lesz. Ezen az államtól biztositott kisorsolásban kevés hó alatt

7,771,800 bir. márka

fog kisorsoltatni és a kisorsolásban részt ezek közt kifizettetni. **43,400 pénznyeremények** kivül a legnagyobb nyeremény

esetleg 375,000 bir. márka.

E rendkivüli szolid kisorsolásra mindenki kaphat **eredeti sorsjegyeket (nem igérvények)** s

egy egész sorsjegy	ára 6	bm. vagy	3 frt 30 kr.	o. é.
„ fél „	„ 3	bm. „	1 frt 65 kr.	o. é.
„ negyed „	„ 1½	„ „	— frt 85 kr.	o. é.

Megrendelések az összeg beküldése mellett a legtávolabb vidékekre is pontosan és hallgatag teljesittetnek, hivatalos nyeremény-lajstromok és nyeremény-összegek a húzás után azonnal megküldetnek, valamint játék-tervek és felvilágositások mindenféle kihozott Államsorsjegyre nézve ingyen szolgáltatnak.

Czégünk iránt bármely hamburgi-ház felvilágositást nyujt.

Forduljon tehát bizalommal mindenki alólirt világhiru czéghez, a mely ez előnyös sorsjegyek elárusitásával meg van bizva.

Lilienfeld testvérek,

állampapir-üzlete

HAMBURGBAN.

Pénzküldeményeknél a könyv árán felül még 10 kr. mellékelendő a fuvarlevél és csomagolásért.

Éppen most jelent meg

s STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt

kapható:

FALI TÁBLÁK

az elemi rajztanitáshoz.

Rajzolta Felméri Mózes.

A használatukhoz szolgáló **vezér-fonalat** irták Kozma Ferencz és Felméri Mózes, sz.-kereszturi áll. tanitóképezdei tanárok.

A nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi ministerium által 1875. — 28,924 szám alatt ajánlva. Ára **6** frt.

Postán küldve csomagolás és fuvarlevélért 15 kr.

A nevezett müvet a sajtó a legkedvezőbben fogadta. A **„Néptanitók Lapja"** 1875. évi 23. számában, hol a miniszteri ajánlat is közöltetik, az mondatik róla, hogy a **tanmenet** megállapitásában **oly helyes paedagogiai tapintat** vezérelte szerzőket, melytől elismerésünket annál kevésbé tagadhatjuk meg, minthogy a különböző elemi rajztanitási rendszerek nagy tömkelegében annyiak után nem lett volna nehéz eltévedniök. **A stigmographiai rajz kellő méltatása** az elemi fokon **már magában véve is nagy érdem.** Az átmenet a stigmogr. rajzból a szabadkézi rajzra eléggé előkészitett, tehát ezen oly sokak által betöithetlennek hitt ür a két fokozat között eléggé át van hidalva, a mi által ugy biszszük a **stigmogr. rajz legkopokabb lenei is le lesznek fegyverezve.** A gyermekek elé szánt min talapoktól a falitáblákig már jelentékeny módszertani haladás van. Mindezek folytán bajo lenne legalább azon egy érdemet elvitatni a Kozmák müvétől, hogy az jelelegházgnötlő és mint ilyen **hivatva van jó szolgálatokat tenni a népiskolai rajz-oktatás ügyének.** Mindezek után **melegen ajánljuk ezen rajztanitási müvet** népiskoláink számára. A kivitel elég szabatos és iziléses. A nyomdai kiállitás pedig Stein J. romdájának becsittetére válik."

A **„Székely Tanügy"** 1875. 17-ik számában részletes smertetést közölvén egy **müszaki** tanitó tollából, s a többek közt a **vezérfonalról** azt mondja, hogy „az nem követel müvészi tehetséget a tanitótól, hanem megadja tananyag megtanitására a részletes utmutatásokat, melyek szerént **oly tanitó is képes a rajzot sikeresen tanitani, kinek tehetségeit e tantárgyban kiképezni alkalma nem volt.** Aki a stigmogr. módszert ismeri, bizonyosan előnyt fog adni ennek a népiskolán a többi módszerek felett, **s bizonyára érdemül tudja fel e áblaknak, hogy a rajzoktatást e módszer szerint** kelik. Nagy reménylünk van, **hogy igy vezetve a rajzoktatást, annak dús siker elmaradhatatlan lesz.** Ez életrevaló taneszköz, ha tanitótársaim köben méltó pártolásra talál, **nagy lendületet fog adni a népskolai rajzoktatásnak.**

A „Prot. egyházi és iskolai lapok" mind ugyanezen előnyeit emeli ki e münek s melegen ajánlja az érdeklettek figyelmébe, s átalában **minden intézetbe, hol elemi rajztanitással foglalkoznak.**

A „Hon" 1875. évi dec. 18-diki számában szintén igen ajánlólag ismerteti. „Az elemi rajztanitás — mondja — nálunk mindeddig csaknem kizárólag német minták után történt, s igy csak **örvendetes nyeremények tekintjük,** hogy e téren magyar emberek is tesznek kisérletet. Szerzők módszere a stigmographiai, s szabadkézi rajz combinatiojában áll. Szerzők az általános pædagogiai elveket megtartják, s mindenek felett az egyszerüsére jobban ügyelnek, mint rendesen szokott. Nézetünk szerint e módszer teljes helyes. Szerzők módszerük megvilágitására **oly vezérfonalat irtak,** mely **világosság és teljesség tekintetében páratlanül áll, s mint paedagogiai munka is kiváló figyelmet érdemel.**

Távirdai gép- és kapcsolástan.

A posta- és távirda intézetnél alkalmazottak használatra.

50 kőmetszetü ábrával.

Irta SZÉKELY ISTVÁN magy. kir. távirdatis t. Ára fűzve 1 60 kr.

(187) (3—3)

A „VICTORIA" biztositó-társaság

KOLOZSVÁRTT,

folyó év április-hó **5-ére** hirdetett rendkivüli közgyülést a részvényesek határozatképes számmal meg nem jelése miatt nem tarthatván meg,

MÁSODIK RENDKIVÜLI

KÖZGYÜLÉS HIRDETTETIK,

mely folyó év május-hó 30-kán délelőtt 10 órakor,

A VÁROSHÁZ

NAGY TERMÉBEN

FOG MEGTARTATNI.

Ezen **második rendkivüli közgyülés,** az előre is kitüzve volt következő tárgy: „A kereskedelmi törvényhez alkalmazott uj alapszabályok tárgyalása és a részvény-tőke rendezése" felett, tekintet nélkül az ott megjelent tagok számára, határozni fog.

Kelt Kolozsvártt, 1876. május 6-kán, az igazgató válszimány megbizásából.

A „VICTORIA" biztositó-társaság igazgatósága.

Alelnök:	Igazgató:	Vezérigazgató:
Simon.	Wagner.	Szász

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdájával az ev. ref. tanoda betüivel Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központ - Szent Ferenc Rendház - Minden jog fenntartva - Digitalizálta - BCU Cluj / Napoca